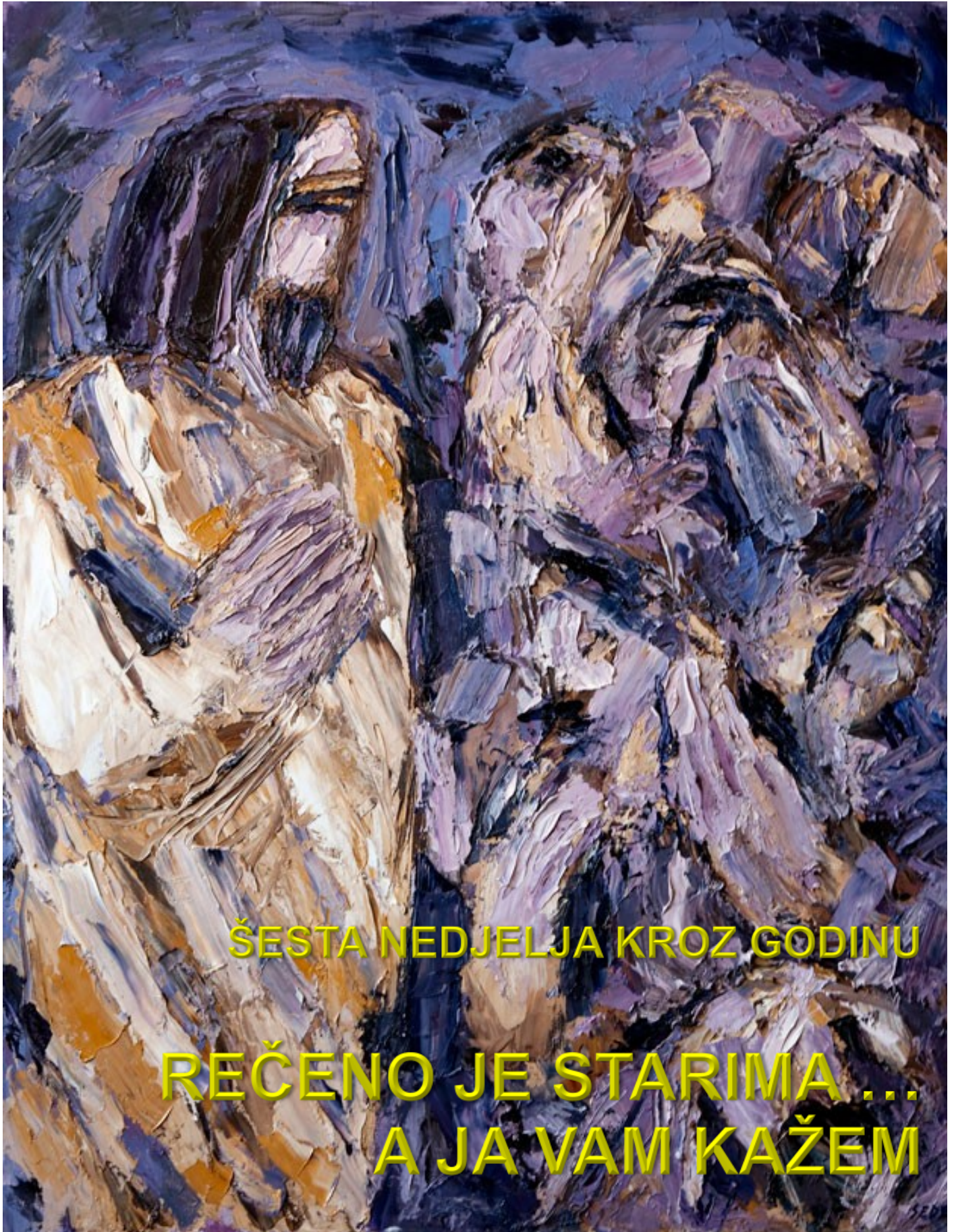

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANĐELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

ŠESTA NEDJELJA KROZ GODINU

REČENO JE STARIMA...
A JA VAM KAŽEM

VELJAČA

**Ned. 12. ŠESTA NEDJELJA KROZ
GODINU**
Zvonko, Zvonimir
Svjetski dan braka

Pon. 13. Katarina Ricci, Božidarka,
Kristina

Uto. 14. Valentin, Zdravko

Sri. 15. Onezim, Vitomir, Faustin
Praški mučenici

Čet. 16. Julijana, Miljenko, Samuel

Pet. 17. Bartol, Benedikt, Flavije

Sub. 18. Šimun, Bernarda

Naslovnica: Đuro Seder, *Ja sam s vama*
Slika preuzeta s: <https://galerije.laudato.hr>

mihael

03/2023.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkandela MUP - sjedište i Ravnateljstvo policije,
Godište XVII. (2023.), broj 3 (554); šesta nedjelja kroz crkvenu godinu, 12. veljače 2023.

Kontakt:

vlč. **Željko Rakošec**, policijski kapelan, tel.: 22 712, 85 682;; e-mail: zrakosec@mup.hr
Vinko Bakula, pomoćnik kapelana, tel.: 88 853, 82 805;; e-mail: vbakula@mup.hr

MEDITACIJA

Rođeni smo da činimo dobro 3

SLUŽBA RIJEČI

ČITANJA

Rečeno je starima ... a ja vam kažem 4

HOMILIJA

Krist stvara novu zajednicu 8

KATEHEZA

Isus osnažuje Deset zapovijedi 10

Mali vjeronaučni leksikon 12

PRIČA

Recite to prije 13

OBAVIJEST

Bračni susret 17

ZANIMLJIVOSTI IZ CRKvene
POVIJESTI

Najstarija crkva na svijetu 20

SPOMENDAN

Praški mučenici 22

NAŠI POKOJNI 24

Rođeni smo da činimo dobro

Rođeni smo da činimo dobro, a ne da činimo zlo.
Rođeni smo da volimo a ne da mrzimo.
Rođeni smo da dajemo život a ne da uzimamo.
Rođeni smo da se smiješimo a ne da se mrštimo.
Rođeni smo da potičemo, a ne da obeshrabrujemo.
Rođeni smo da gradimo a ne da rušimo.
Rođeni smo da dajemo, a ne da otmijemo.
Rođeni smo da poštujemo a ne da klevećemo.
Rođeni smo da blagoslivljamo a ne da proklinjemo.
Rođeni smo da spašavamo a ne da ubijamo.
Rođeni smo za milost, a ne za sramotu.
Rođeni smo da podržavamo, a ne da rušimo.
Rođeni smo da poučavamo a ne da varamo.
Rođeni smo da činimo dobro.

Neka vas dobrota prati dok činite dobro.
Neka vam je blagoslovljena nedjelja i tjedan pred vama.

Prvo čitanje: Sir 15, 15-20

Nije nikad zapovjedio nikomu da bude bezbožnik.

Čitanje Knjige Sirahove

Ako hoćeš, možeš držati zapovijedi,
u tvojoj je moći da budeš vjeran.
On je preda te stavio vatru i vodu:
za čim hoćeš pruži ruku svoju.
Pred čovjekom je i život i smrt:
što on više voli to će mu se dati.
Jer velika je mudrost u Gospodina,
on je svemoćan i vidi sve.
Oči Gospodnje počivaju
na onima koji ga se boje,
Gospodin zna svako djelo čovječe.
Nije nikad zapovjedio nikomu
da bude bezbožnik
niti dao dopuštenje za grijeh.

Riječ Gospodnja

Knjiga Sirahova je jedina knjiga u mudrosnoj književnosti čiji je autor poznat, imenovan je u 9. i posljednjem retku knjige, Isus (1,9) sin Sirahov (51,30) (hebrejski, Jeshua ben Sira). Knjiga je napisana na hebrejskom, ali autorov unuk preveo ju je na grčki jezik za Židove u dijaspori. Pretpostavlja se da je knjiga nastala prije makabejskih ratova, oko 180. godine prije Krista, kada su helenistički Sirijci kontrolirali Judeju i naturali domicilnom stanovništvu grčku kulturu. Knjiga želi odgovoriti na pitanje kako kao vjernik živjeti u kulturi koja može biti strana i neprijateljska vjeri. Donosi mnoge savjete za svakodnevni život, moralne upute i vjerske smjernice.

U život u multikulturnom svijetu nudi se izbor između privlačnosti grčkog poganskog načina života i života vjernog zapovijedima. Sirah taj izbor predstavlja kao izbor između života i smrti, dobra i zla. Poslušnost Božjem zakonu dovodi do samoga Boga. Ako se njegov Zakon čini nerazumljivim ili teškim za održavanje, valja imati na umu da je Bog mudriji od čovječanstva, da je njegova moć neograničena, da je njegovo znanje sveobuhvatno. On vidi svakog čovjeka onakvo kakav uistinu jest i zna njemu više nego što bilo koji čovjek može znati o samom sebi.

Kršćani danas žive u drugom vremenu, na drugom mjestu i u drukčijoj kulturi nego Židovi pod vlašću sirijskih kraljeva, ali temeljni izbor ostaje isti. Tražimo li Boga ili se prepuštamo svjetlima svijeta? Ponekad izbor može biti jasan, ponekad i mutan.

Otpjevni psalam: Ps 119,1-2.4-5.17-18.33-34

Blaženi koji hode po zakonu Gospodnjemu!

Blaženi oni kojih je put neokaljan,
koji hode po Zakonu Gospodnjemu!
Blaženi oni koji čuvaju propise njegove,
čitavim srcem njega traže!

*****

Naredbe si svoje
dao da se brižno čuvaju.
O, kad bi čvrsti bili putovi moji
da tvoja čuvam pravila!

*****

Milostiv budi meni, sluzi svojem,
da živim i tvoje riječi čuvam!
Otvori oči moje
da gledam divote tvoga zakona!

*****

Pokaži mi, Gospodine, stazu pravila svojih
i ja ću je čuvati do kraja!
Pouči me da se tvoga držim zakona
i čuvat ću ga svim srcem!

*****

Psalam 119 je najduži psalam u Bibliji, s ukupno 176 redaka. Psalam je napisan stilizirano, svaka strofa od osam stihova počinje sljedećim slovom hebrejskog alfabeta.

Psalam se, neuobičajeno, ne bavi izraelskom vjerskom poviješću niti je usredotočen na brigu o zajednici, vrlo je individualistički. On je pohvalnica Bogu i njegovom Zakonu. Sam pojam božanskog zakona nadmašuje Mojsijev zakon. "Zakon" je istoznačnica Božjoj volji. Drugim riječima, autor je nastojao tražiti Boga i njegovu volju. Poslušnost Božjoj volji daje psalmistu pristup Bogu kojeg voli.

Drugo čitanje: 1Kor 2, 6-10

Bog prije vjekova predodredi mudrost za slavu našu.

Čitanje Prve poslanice sv. Pavla apostola Korinćanima

Braćo!
Mudrost doduše navješćujemo
među zrelima,
ali ne mudrost ovoga svijeta,
ni knezova ovoga svijeta koji propadaju,
nego navješćujemo Mudrost Božju,
u otajstvu, sakrivenu;
onu koju predodredi Bog prije vjekova
za slavu našu,
a koje nijedan od knezova ovoga svijeta
nije upoznao.
Jer da su je upoznali,
ne bi Gospodina slave razapeli.

Nego, kako je pisano:
"Što oko ne vidje, i uho ne ču,
i u srce čovječje ne uđe,
o pripravi Bog onima koji ga ljube".
A nama to Bog objavi po Duhu
jer Duh sve proniče,
i dubine Božje.

Riječ Gospodnja

Ljudi svih vremena ponekad s visine gledaju na prethodne naraštaje i vremena. Umišljaju ponekad da da žive u zlatnom i naprednom vremenu misleći "Da su naši stari znali ono što mi znamo gdje bismo mi bili, ali, za razliku od nas, bili su neobrazovani i zaostali. Pametniji smo i mnogo više znamo, zato smo mudriji. Ne ponavljamo njihove pogreške. Jednostavno, superiorni smo". I tako iz naraštaja u naraštaj.

Takve predrasude plod su oholosti. Možda znamo više od prethodnog, ali ne više od budućeg naraštaja. Istinski mudra osoba zastaje pred činjenicom da što više zna, ima mnogo više onoga što ne zna. Shvaća da suvremena znanja ne vode automatski boljem životu, ni moralno ni duhovno ni duševno. Znanje koje posjedujemo ne čini nas nužno boljim ljudima.

U današnjim riječima zajednici u Korintu, sveti Pavao implicitno šalje tu poruku. Znanje, pa i duhovna spoznaja, uz duhovne darove (karizme), ne čini Korinćane superiornim ljudima. Zapravo, Pavao je eksplicitno potkopao svaki takav argument prelazeći na židovski pojam mudrosti. Mudrost živoga Boga mogla se izvući samo iz njegova djelovanja u svijetu. Njegovo konačno otkrivenje, njegova najviša razina djelovanja u svijetu je u utjelovljenju, životu, smrti i uskrsnuću njegova sina Isusa Krista. Isus je bio Mudrost Božja. On je Mudrost koju je Pavao objavio zajednici i vođama svog doba. Nasuprot ovom dinamičnom otkrivenju, mudrost grčkog doba nalazila se u znanju za koje su tvrdili ga da imaju. Međutim, ta egocentrična "mudrost" zapriječila spoznaju prisutnosti Božje u Kristu Isusu. Da su Isusovi suvremenici vidjeli Božju Mudrost (pravi identitet Isusa Krista), ne bi ga raspeli. Ali, spoznati Božju Mudrost može samo po Duhu Svetome koji zna sve, čak i dubine Božje.

<http://www.word-sunday.com/>

Evandjelje: Mt 5, 20-22a. 27-28. 33-34a. 37

Rečeno je starima ... a ja vam kažem.

Čitanje svetog Evandjelja po Mateju

Uono vrijeme: reče Isus svojim učenicima:

Uistinu kažem vam: ne bude li pravednost vaša veća od pravednosti pismoznanaca i farizeja, ne, nećete ući u kraljevstvo nebesko.

Čuli ste da je rečeno starima:

„Ne ubij! Tko ubije, bit će podvrgnut sudu.“

A ja vam kažem:

Svaki koji se srdi na brata svoga, bit će podvrgnut sudu.

Čuli ste da je rečeno:

„Ne čini preljuba!“

A ja vam kažem:

Tko god s požudom pogleda ženu, već je s njome učinio preljub u srcu.

Čuli ste još da je rečeno starima:

„Ne zaklinji se krivo, nego izvrši Gospodinu svoje zakletve.“

A ja vam kažem:

Ne kunite se nikako!

Vaša riječ neka bude: 'Da, da, - ne, ne!' Što je više od toga, od Zloga je.

Riječ Gospodnja

Isus u nastavku Govora na Gori govori o ispunjenju starozavjetne rasporedbe spasenja. Ostaju i dalje na snazi “Zakon i Proroci”, odnosno knjige Staroga zavjeta i njima zapisana obveza vršenja Božje volje. Pitanje je samo načina kako se to čini.

Za razliku od pismoznanaca i farizeja, kršćani ne smiju u Zakonu i Prorocima tražiti opravdanje za nečinjenje dobra, nego moraju gledati da njihovo milosrđe i ljubav nadiđe sve propise. Odatle i niz Isusovih govora koji započinju riječima: “Čuli ste da je rečeno starima...” Isus ne želi ukinuti starozavjetni propis koji je “izrečen starima”, ali dodaje: “a ja vam kažem”. Time se on postavlja kao jedini autentični tumač Božjega zakona i kao jedini kriterij prema kojem čovjek smije tumačiti taj Božji zakon. Iz tih Isusovih tumačenja vidljivo je da on traži korjenito vršenje Božje volje i to ne samo slova Zakona, nego njegova duha. To je ta “veća pravednost” koju on zahtijeva od svojih učenika. U toj većoj pravednosti na prvo mjesto dolazi osoba. Stoga zapovijed “Ne ubij!” mora biti protumačena mnogo šire no što to govore same riječi. Ne može se misliti samo na tjelesno ubojstvo, nego na svaku ranu, tjelesnu, duševnu, duhovnu, koja može biti nanesena nekoj osobi. Slično i zapovijed “Ne čini preljuba!” povlači za sobom promišljanje i o samoj požudnoj želji koja možda ostaje sakrivena duboko u nečijem srcu, ali otkriva da ta osoba nije čista. U tom okviru valja tumačiti i dopuštenje dano nekoć Izraelcima da otpuste svoje žene. Isus i to dopuštenje tumači u svjetlu zabrane preljuba, što pak isključuje instituciju rastave braka. Konačno, i zapovijed o zakletvi dobiva novo, duhovno tumačenje.

Krist stvara novu zajednicu

U poznatom, dugačkom odlomku iz Isusova programatskoga Govora na Gori čujemo na šestu nedjelju u crkvenoj godini kako Gospodin zasniva svoju novu zajednicu. Dvaput ističe razliku od "starih" dok govori svojim slušateljima - novima, novim ljudima. "Tko je u Kristu, nov je stvor" (2 Kor 5,17) piše sveti Apostol. "Nova stvorenja" kliče diljem Hrvatske marljivi pjevač Gospodnji naših dana, voditelj molitvene zajednice Srce Isusovo Alan Hržica.

Učitelj Isus ima osjećaj sigurnosti, samopouzdanje i svijest vlastite vrijednosti koji su duboko utemeljeni u nebeskom Ocu, Bogu kojemu pripada i nebo i zemlja i sveti grad; u Božjoj su vlasti i vlasi na glavi - one živih mladenačkih boja, i one već sasvim sijede. Kristov osjećaj očituje se kad ovdje bez okolišanja četiri puta naglašava: "a ja vam kažem".

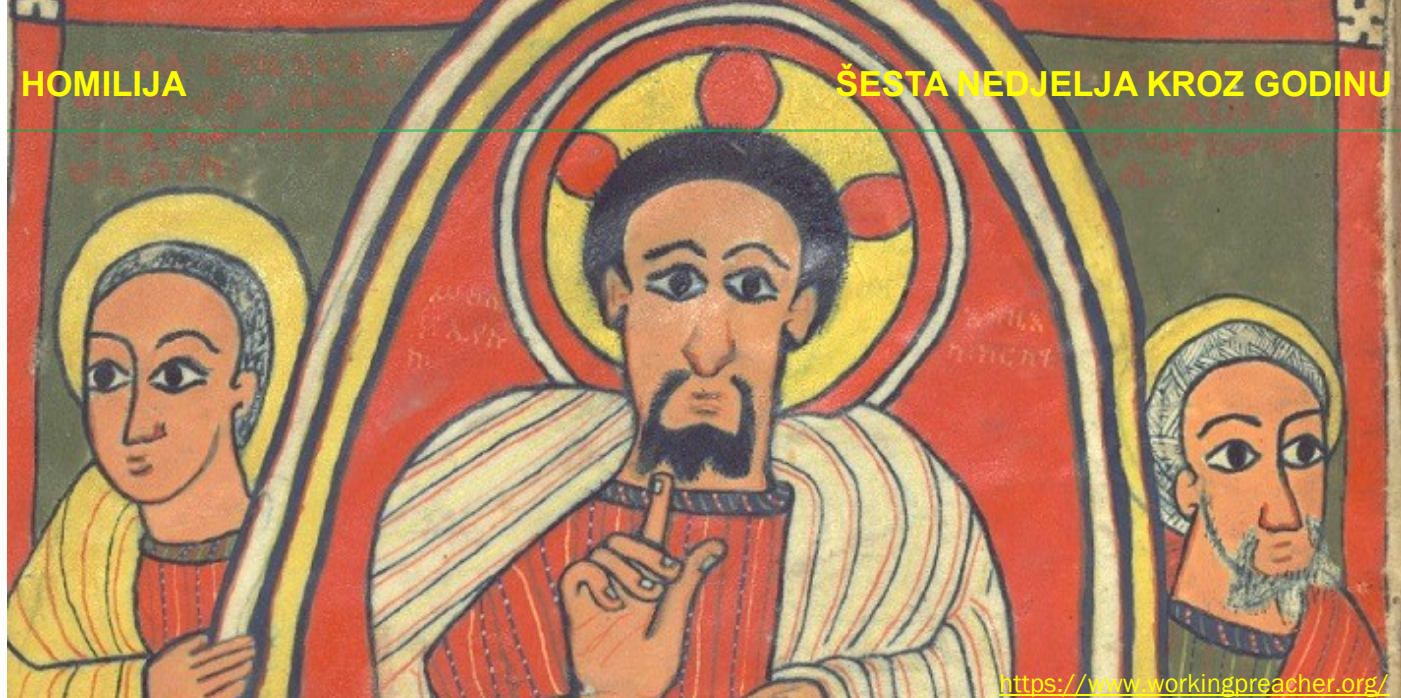
Za razliku od pouke izrečene *starima*, on sama sebe nudi *novima* kao oslonac i mjerilo. I nije to puko novotarenje, neko revolucionarno rušenje. Onome starome: Zakonu i Prorocima, koje zovemo Stari zavjet, Isus priznaje pravomoćnost i punu valjanost. S pravom veli "a ja vam kažem" jer došao je Zakon i Proroke dovesti do punine. Ispunit će ih, do kraja će ih ispuniti!

Vrijede Zakon i Proroci. Sve ako se dogodi da nešto malo čovjek zanemari, ipak će dobiti makar skroman kutak u Kraljevstvu nebeskom. A tko ih izvršava bit će primljen kao velikan. Od svojih, *novih* ljudi, Gospodin međutim traži nešto novo. Zahtijeva da još više uđu u razumijevanje i slušanje Božje riječi od stručnjaka pismoznana; u revnosti dužni su prestići uporne farizeje. I nije to ponuda, nego nužan uvjet, ulaznica bez koje uopće nema pristupa u Kraljevstvo nebesko. U pravednosti novi moraju obilovati više negoli farizeji i pismoznanci već obiluju.

Novima, novoj zajednici, Gospodin daje osnovne zásade. Ističe važnost i snagu riječi koje izgovaramo - na što papa Franjo tako često upozorava. Hoću li bližnjega vrijeđati na ovaj ili na onaj način, hoću li izricati prisege, bitno je. Sudbinu si određujem time. Još više, na prvom mjestu Gospodin uspostavlja princip čuvanja bližnjega i njegova života. Je li riječ o bilo kojemu živom čovjeku na zemlji, ljudskoj osobi, a osobito ako je u pitanju bračni drug s kojim dijelim život, zadužen sam za njega. Isus mi ga povjerava da ga čuvam od ubojstva, od uvrede, od povrede napose u ljubavi i spolnosti.

Dvama osnovnim načelima Učitelj pridodaje jedan primjer o štovanju Boga, o vjeri, pa još jedan o ljudskom sudu, te napokon, poslije, i onaj o sablazni koju sam sebi mogu izazvati načinom gledanja ili postupanja, okom ili rukom.

<https://www.workingpreacher.org/>

Silan je potencijal, zacijelo najuzvišeniji, da čovjek može Bogu dati svoj prinos. Ali nije dosta, rekli bismo danas, "ići u crkvu". Isusov novi čovjek u ispitu savjesti pregledat će tko to ima nešto protiv njega. Tko mi to kao nekim urokom ili kletvom steže moj dar Bogu i moje srce? Gospodin je već u početku ustanovio da je riječ koju izgovaraju kod njegovih novih ljudi jednako moćna kao i starozavjetno oružje. Može ubiti. O kako znamo jezikom oduzimati život, ubijati dušu jedni drugima!

Sada pak Isus objavljuje kako imamo čudesnu ovlast pomiriti se. Novi ljudi slika su Kristova jer mogu uspostaviti mir, donositi njegov mir. Štoviše prema svome tužitelju koji ga vodi na sud, novi čovjek može biti takva duha i tako dobre misli da ga pretvori u svoga blišnjega, pa se tako oslobodi i suda i tamnice. Isto Isus spominje kad traži: "Obratite se!" i kad govori o naklonosti kojom se možemo nagoditi s protivnikom. Govori o našim duhovnim sposobnostima.

Odlučujuću ulogu ima kako gledam na osobu uza se. Ako je gledam zato da bih pohotno žudio za njom kao za nekim predmetom, ako je pretvaram u drogu, već kršim Božju zapovijed. Razaram ljubav među ljudima. Gospodin jasno ističe unutarnjega čovjeka i veli da postoji preljub u srcu. Novi ljudi sami se čuvaju od preljuba, ali čuvaju i svoje da se na njima ne čini preljub. Već je Isus na početku upozorio na unutarnji život. Ako se naime, srdim i ako me ta uzavrelost i uskipjela utroba, baš kao kod bratoubojice Kajina, vodi prema blišnjemu, već se traži pravedni sud.

Koliko su ozbiljni principi nove zajednice koju Isus uspostavlja dokazuje dvostruko upozorenje. Mogu sama sebe baciti u pakao i riječju koju upućujem drugome, kao i pogledom ili postupkom kojima sama sebe u središtu svoje osobe uzdrmamam i temelje vlastitoga života potresam. Mogu si stvoriti razorni požar koji hara, gori, i ne prestaje.

Mnogo ljudi Isus u pouci spominje. Kako to da u Kristovoj novoj zajednici i onaj na koga se srdim i onaj koga bih nazvao glupanom ili luđakom; kako to da onaj tko ima nešto protiv mene i onaj koji već tužbu diže i vodi me na sud; kako to da moj bračni drug ili pak neka druga osoba koju požudno gledam - kako to da su svi oni za mene novi ljudi? Gospodin je jasan i izravan: To je *tvoj brat!* - ponavlja četiri puta. "Svi ste vi braća" (Mt 23,38) - poznata je definicija koju Isus daje. Djeca smo Oca našega koji je na nebesima.

Kako je to nastalo? Nije dakako?? proglas novih načela bio dovoljan. Ta, Gospodin je sama sebe dao da cijelo njegovo tijelo bude bičevano, da mu i jedna i druga ruka oštirim, ledenim čavlom budu pribijene kao i noge. I glavu je dao pod trnovom krunom i srce pod udarcem koplja da budu bačeni u ljudsku propast, u pakao naše zloće. Zato ne moram u onaj zatvor u kojemu će svaki moj grijeh biti naplaćen. U temelju je Kristova žrtva koju i danas na oltaru prikazujemo, koja i danas stvara novu Isusovu zajednicu, Crkvu.

Niko Bilić, <https://www.vaticannews.va/>

Isus osnažuje Deset zapovijedi

U evanđelju šeste nedjelje kroz crkvenu godinu slušamo nastavak Govora na gori u Matejevu petom poglavlju.

Matej je u petom poglavlju svoga Evanđelja (Mt 5,21-48) skupio različite Isusove izreke na shemu: *"Čuli ste da je rečeno starima... A ja vam kažem..."* U njima Isus daje upute za ponašanje u slučaju srdžbe, preljuba, rastave, zakletve, osvete i ljubavi prema neprijatelju. To je takozvanih šest antiteza u kojima Isus osnažuje starozavjetne propise ili ih bitno dopunjava.

Za današnje evanđelje imamo prvu, drugu i četvrtu antitezu. U prvoj Isus navodi petu zapovijed Dekaloga, u drugoj šestu, u četvrtoj odredbu Levitskog zakona i Knjige brojeva (Lev 19,12 i Br 30,3), gdje je razrađena zabrana uzaludnog spominjanja Božjeg imena i krive zakletve.

Osim u Govoru na Gori Isus je proglasio obvezatnost Deset zapovijedi i u osporavanju farizejske teologije, prema kojoj odrasla djeca smiju zavjetovati za hramske potrebe ono što bi trebali davati za uzdržavanje nemoćnih roditelja (usp. Mk 7,9-13). Također je bogatom čovjeku, na upit što treba činiti da bi ušao u kraljevstvo

nebesko, naveo glavne od Deset zapovijedi koje ureduju ispravan odnos među ljudima (usp. Mt 19,13-22). Tom zgodom Isus je zapovijed ljubavi prema bližnjemu stavio na isto dostojanstvo kao sve ostale (usp. Mt 19,19). Tako bismo u današnjoj liturgiji mogli razmatrati o kršćanskom vrednovanju Deset zapovijedi, ali ćemo se ograničiti na tri koje Isus izričito navodi.

Starozavjetna podloga Isusovim antitezama jest odlomak Sirahove knjige u kojem nadahnuti mudrac ističe da *"Gospod zna svako djelo čovječje"* te prema tome nije dovoljno glumiti obdržavanje izvanjskih odredaba, nego ih valja srcem usvajati i u djelo provoditi.

Uvod u govor o šest antiteza poziv je na pravednost veću od one koju čine farizeji i pismoznanci. Matej u svom Evanđelju (23,3) navodi kako Isus kaže za pismoznance i farizeje da ispravno naučavaju objavu, ali ih Isusovi učenici ne smiju nasljedovati *"jer govore, a ne čine"*. Zato je ovdje *"pravednost"* ponašanje usklađeno s voljom Božjom. U Isusu su ljudi suočeni s milošću i s Božjom zahtjevnosću, pa trebaju djelima činiti ono što Bog traži, a ne samo usnama priznavati. Veća pravednost jest sadržajna poslušnost Bogu, radosno podlaganje Bogu, apsolutnom gospodararu.

Prva antiteza govori da su ljudi "čuli" odgojem, vjerskim i kućnim prenošenjem kako ne smiju ubijati druge ljude. U ovom govoru antiteza: "Čuli ste... A ja vam kažem..." nije toliko suprotstavljanje koliko produblјivanje, ispravno razumijevanje i provođenje u praksu.

Peta je zapovijed dana za ljude koji su iz obiteljsko-plemenskog života prešli na državnu udruženost naroda. Štiti ljude od pretjerane krvne osvete u državi koja ima redovne sudove. Nitko ne smije privatno razračunavati s onima koji su mu nanijeli zlo.

Isus zabranjuje i srdžbu na blišnjega zato što ona prethodi ubojstvu. Nadalje, nije dopušten ni uvredljiv govor protiv "brata" i "sestre" koji su ovdje najprije članovi vjerničke zajednice, vlastite obitelji a onda i svi ljudi. Jakovljeva poslanica izvršno tumači srž ove Isusove zabrane: "Jezikom blagoslivljamo Gospodina i Oca, njime i proklinjemo ljude na sliku Božju stvorene: iz istih usta izlazi blagoslov i prokletstvo" (Jak 3, 9-10).

Druga antiteza govori da šesta zapovijed zabranjuje u prvotnoj namjeni preljub kao nasilni upad u brak blišnjega.

Ovom antitezom Isus uzdiže dostojanstvo žene kao ljudske osobe i partnerice u braku. Zabranivši pohlepno gutanje pogledom udane i svake druge žene, Isus zabranjuje muškarcima i ženama da se

gledaju kao sredstvo zadovolјavanja seksualne strasti. Žena nije "objekt" za zadovolјavanje muškarca ili obratno. Muškarci i žene su i kao seksualna bića ljudske osobe. Krivo bi na temelju ove Isusove zabrane bilo podcjenјivati žene kao vječnu opasnost da muškarci zgriješ. Isus traži da svatko zaviri u vlastito srce, jer bludni čini počinju u srcu kao središtu planiranja i odlučivanja prema Svetom pismu. Zato je u našim katekizmima ova starozavjetna zapovijed "Ne čini preljuba" s pravom protumačena kao "Ne griješ bludno": ne služi se svojom i tuđom seksualnošću protiv Božjeg plana o tom daru muškarcima i ženama. Isus ovdje zabranjuje i rastavu vjerničkog braka vraćajući braku prvotnu Božju nakanu. Brak vjernika takvo je darivanje osobe osobi da ono traži doživotnu vjernost partnera.

U trećoj današnjoj antitezi Isus zabranjuje i zaklinjanje, ukoliko je ono izraz nepovjerenja među ljudskom braćom i sestrama. Nije dopušteno zaklinjati se Bogom, zemljom i svetinјama da bi nam ljudi više vjerovali u zemaljskim poslovima. Moramo biti iskreni jedni prema drugima, kao što je Bog iskren prema nama u Kristu Isusu. Kao što u svemu priznajemo ovisnost o Bogu, tako trebamo prihvaćati i ovisnost o ljudima. I ovdje je u pitanju unutarnja nakana, više od vanjskog čina.

Mato Zovkić, <https://www.ktabkbih.net>

Mali vjeronaučni leksikon

Misa

Misa, crkvenolatinski *missa*, prema latinskome *missus: poslan*, od *mittere: poslati, otpustiti*, najvažniji kršćanski liturgijski obred, euharistijsko slavlje. U katoličanstvu jedan od sedam sakramenata (euharistija, pričest), također i u pravoslavlju jedna od svetih tajni (pričešće). Misa je nekrvna žrtva Novoga zavjeta u kojoj se žrtvuje Krist pod prilikama kruha i vina kojom se slavi spomen na Kristovu muku, smrt i uskrsnuće.

Crkvena povijest za misu bilježi različita imena: *lomljenje kruha* (latinski *fractio panis*), *večera Gospodnja (coena Domini)*, *sastanak (collecta)*, *žrtva (oblatio, sacrificium)*, *zahvala - euharistija* (grčki *εὐχαριστία*, latinski *gratiarum actio*) ili naprosto *služba* (grčki *λειτουργία*). Dok se u istočnim crkvama ukorijenio se naziv *liturgija*, u Katoličkoj crkvi ustalio naziv *misa*.

Naziv *misa* dolazi od svečanog otpuštanja katekumena nakon prvoga dijela (službe riječi) i otpuštanju vjernika na kraju liturgije, nakon euharistijske službe (u kojoj nisu sudjelovali katekumeni): *Ite, missa est: Pođite u miru!*

Od starine misa ima dva dijela: *missa catechumenorum*, na kojemu su sudjelovali uz krštene i pripravnici za krštenje - katekumeni i *missa fidelium* dio na kojemu su sudjelovali samo kršteni članovi Crkve, euharistijska služba.

Danas misu dijelimo na:

Uvodni obredi počinju znakom križa, slijedi svećenikov pozdrav, pokajnički čin, „Slava“ (u nedjelje i svetkovine osim u korizmi i adventu), a završava zbornom molitvom.

Služba riječi sadrži biblijska čitanja. U svagdane su dva čitanja. Za prvo čitanje čita se ulomak iz Starog ili Novog zavjeta, a u uskrsnom vremenu iz Djela apostolskih. Slijedi recitiranje psalma i čitanje ulomka iz evanđelja. Čitanja iz evanđelja raspodijeljena su u tri liturgijske godine (godina A, B, C). U godini A čita se iz Evanđelja po Mateju, u godini B Evanđelje po Marku, u godini C evanđelje po Luki. Iz Evanđelja po Ivanu čita se u uskrsno vrijeme. Nakon čitanja slijedi Vjerovanje i molitva vjernika.

Euharistijska služba počinje prinosom darova, slijedi kanon ili velika euharistijska molitva koja počinje predslavljem (prefacija), euharistijska molitva posvete kruha i vina, molitva za Crkvu, pokojne..., doksološka molitva „po Kristu, s Kristom i u Kristu...“, Oče naš, obred mira, „Jaganjče Božji“ i obred pričesti

Završni obredi, sastoje se od blagoslova i otpusta vjernika. Prije samih završnih obreda svećenik po potrebi čita župne obavijesti.

Recite to prije

Uz Svjetski dan braka

On je bio ljudina, jaka glasa i odlučnih pokreta. Ona bijaše nježna i osjetljiva. Oženili su se. On se trudio da joj ništa ne manjka, a ona je pazila kuću i odgajala djecu. Djeca su rasla, poženila se i poudala te pošla svojim životnim putem...uobičajena priča.

Kad su sva djeca bila zbrinuta, ženu je uhvatila neka tuga, sve više je slabila i propadala. Kako više nije uzimala hranu, pala je u bolesničku postelju. Njezin muž bio je zabrinut i odveo je u bolnicu. Oko nje su se trudili liječnici i glasoviti specijalisti, ali nisu mogli pronaći uzroke bolesti. Samo su slijegali ramenima i mrmljali:

- *Hm, hm...*

Na kraju je jedan od njih pozvao muža u stranu i šapnuo:

- *Ja bih rekao... da vaša žena... jednostavno više nema volje živjeti.*

Čovjek nije ništa odgovorio. Sjeo je uz krevet i uzeo ženu za ruku; njena se ručica izgubila u njegovoj ogromnoj šaci. Pogledao ju je i dubokim odlučnim glasom rekao:

- *Ti nećeš umrijeti!*

- *Zašto?* - upita ona jedva čujnim glasom.

- *Zato jer te ja trebam!*

- *A zašto mi to prije nisi rekao?*

Od toga dana ženi je pošlo nabolje. Danas se vrlo dobro osjeća. Liječnici se i dalje pitaju od koje je to bolesti болоvala i koji su je lijekovi tako brzo izliječili.

Nemoj nikada čekati sutra da nekome kažeš da ga voliš. Reci to odmah. Nemoj reći:

- *Moja majka, moj sin, moja žena... to već ionako zna.*

Možda i zna. No, bi li se ti ikad umorio slušajući voljenu osobu koja ti to ponavlja? Ne gledaj na sat. Uzmi telefon i reci:

- *Ja sam, želim ti reći da te volim.*

Stisni ruku osobi koju voliš i reci:

- *Trebam te! Volim te, volim, volim te...*

Ljubav je život. Zemljom hodaju živi i mrtvi, razlikuju se po ljubavi.

Svjetski dan braka:

A mislili smo da se poznamo

Bračni par, nakon dugih bračnih godina, proslavljao je zlatni jubilej. Kod zajedničkog doručka supruga je ovako razmišljala:

- *Već pedeset godina, iz ljubavi prema svome mužu, davala sam mu hrskavi, tvrdo pečeni gornji dio peciva. E, danas i ja napokon želim uživati u toj poslastici.*

Sebi je namazala gornji dio peciva, a donji dala mužu.

Nasuprot njezinom očekivanju, muž je bio oduševljen, poljubi joj ruku i reče:

- *Ljubavi moja, priuštila si mi najveću radost dana. Već pedeset godina nisam jeo donji dio peciva koji sam najviše volio. Prepuštao sam ga tebi misleći da ga ti više voliš.*

Brak nije igra na sreću. U njemu dobitak ovisi o objema stranama

Sreća se ne postiže gledanjem jednoga u drugo, već zajedničkim gledanjem unaprijed, u istome smjeru.

Deset zapovijedi supružnika

Prva zapovijed

Poštujte i visoko cijenite jedno drugo!

„Jer gdje ti je blago, tu će ti biti i srce“
(Mt 6,21).

Doista, ako svoga partnera tretirate kao blago, dragocjenost koja vam je darovana, i poštujete ga umjesto da ga kritizirate, brak će vam cvjetati!

Druga zapovijed

Nikad ne idite u postelju ljutiti!

“Neka sunce ne zađe nad vašom srdžbom!”
(Ef 4,26).

Bijes i ljutnja su ubojice ljubavi. Ako ste tijekom dana imali neki prijemor, izgledite ga prije večeri i u postelji ponovno budite sretni i strasni. U suprotnom bi vam brak mogao biti ugrožen.

Svjetski dan braka obilježava se druge nedjelje u veljači. Zamisao o obilježavanju dana braka započela je u Louisiani, SAD, 1981. godine, kada su bračni parovi potaknuli gradonačelnika, guvernera i biskupa da Valentinovo proglase Danom vjere u brak. Obilježavanje je naišlo na veliki odaziv. Godine 1983. uveden je naziv Svjetski dan braka s namjerom da se svake godine diljem svijeta obilježava druge nedjelje u veljači.

Sveti Ivan Pavao II. podijelio mu je 1993. godine svoj apostolski blagoslov.

Inicijativa se iz godine u godinu širila diljem svijeta.

U Hrvatskoj se obilježava od 2009. godine prigodnim euharistijskim slavljima i obnovom bračnih zavjeta.

<https://www.vjeraidjela.com/>

Treća zapovijed

Opraštajte jedno drugome!

“Opraštajte jedan drugome, kao što je i Bog vama oprostio u Kristu!”

(Ef 4,32).

Ljudi smo sa svim svojim pogreškama i potrebama, i često griješimo. Tvrdoglavost i ustrajanje u ljutnji guše brak, dok ga ljepota i dobrota praštanja čine stabilnim, a partnere zadovoljnima i zaljubljenima!

Četvrta zapovijed

Blagoslivljajte često vašu jedinstvenost i zahvaljujte na njoj!

“Hvala ti što sam stvoren tako čudesno, što su djela tvoja predivna!”

(Ps 139,14).

Nerijetko nakon ženidbe pokušavamo partnera promijeniti i prilagoditi sebi, izbrisati njegovu divnu jedinstvenost u svemiru. Činite upravo suprotno, uživajte u njegovoj različitosti i dinamici koju ona unosi u vaš život. Ne suprotstavljajte im se - blagoslovite ih i nježite kao i svoje specifičnosti!

Peta zapovijed

Očekujte najbolje u životu... Od Boga!

“Samo je u Bogu mir, dušo moja, samo je u njemu spas“

(Ps 62,2).

Ljudi postaju jadni jer očekuju užitek, te ispunjenje i rješenje svojih problema od drugih ljudi, često od poslovnih, a još češće od bračnih partnera. U braku ne smijemo sve očekivati od partnera, sve svaljivati na njega. Bog kroji naš život, a partner nam pomaže da kroz ovaj život lakše prolazimo.

Šesta zapovijed

Dodirujte se često!

“Pozdravite jedan drugoga svetim cjelovom!”

(2. Kor 13,12).

Istraživanja pokazuju kako žena dnevno treba osam do dvanaest nježnih dodira za svoje duhovno zdravlje. Slično je i s muškarcima. Nježni dodiri - zagrljaj, držanje za ruke, poljubac kad dođete kući i slično dio je bračne ljubavi, intimnog odnosa i razumijevanja, pa onda i opće sreće.

Sedma zapovijed

Rabite Božji dar komunikacije!

„Tako je i jezik malen ud, ali se može ponositi velikim stvarima. Pazite, kakve li male vatre, a koliku šumu zapali!”

(Jak 3,5).

Osjećaje je često teško opisati, a još teže izraziti. Ponekad se ljudi boje razgovarati o svojim osjećajima, boje se pokazati ih, izraziti, izreći. Prevladajte to, razgovarajte s partnerom o svim svojim osjećajima, i lijepim i ružnim, jer bolja komunikacija znači i bolji intimni život, bolji i ispunjeniji odnos!

Osma zapovijed

Njegujte jedno drugo kao najljepši ružin grm!

„Tako su i muževi dužni ljubiti svoje žene kao svoja tijela. Tko svoju ženu ljubi, ljubi samog sebe!”

(Ef 5,28).

Ruže trebaju četiri stvari kako bi rasle i mirisno cvjetale: sunce, vodu, zemlju i zrak. Sunce je sigurnost. Voda je temelj komunikacije. Zemlja je zajedništvo. Zrak fizički dodir. Činite te četiri stvari i vaš će brak biti poput najljepšeg ružina grma.

Deveta zapovijed

Otkrijte izgubljeno blago u teškim vremenima!

„Smatrajte potpunom radošću, braćo moja, kad upadnete u razne kušnje!”

(Jak 1,2).

Dijeliti krizne trenutke i biti zajedno u teškim vremenima neizmjereno je blago, kojega moramo biti svjesni i cijeniti ga, spoznati u tome svoju snagu i temelj za ljepšu budućnost. Ne krivite jedno drugo kad vas bude iskušavala nesreća, uzmite to kao od Boga danu mogućnost da ojačate svoju ljubav i shvatite kolika je snaga u njoj. A iz toga zajedništva uvijek će izniknuti nova sreća i prosperitet.

Deseta zapovijed

Sjetite se početka ljubavi!

„Prema tome, sjeti se odakle si pao, obrati se i opet počni činiti prva djela!”

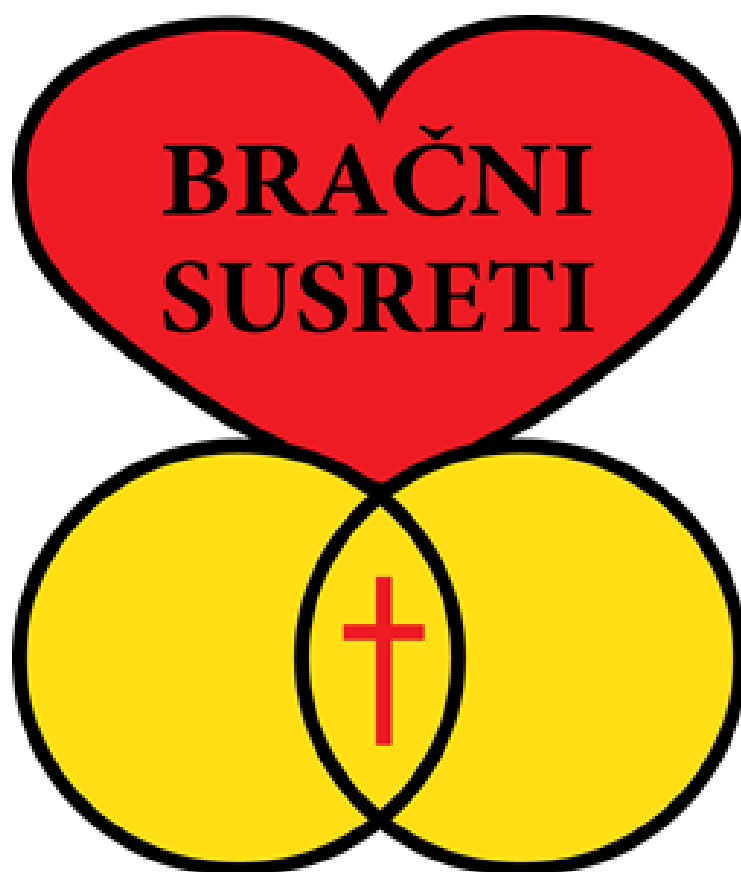
(Otk 2,5).

Znate kako izgledaju pogledi dvoje koji su se tek zaljubili? Taj sjaj nikad ne smije nestati iz vašeg oka, kao ni način ponašanja, prepun onih sitnica, malih pažnji, uzbuđujućih nagovještaja i otkrića. Ne vjerujte u ono “više nema povratka”, to je uvijek moguće. Vratite se u prošlost kako biste osvježili sadašnjost!

<https://hkm.hr/>

**Duhovne vježbe
za bračne parove - bračni susret**

**Valbandon
28. – 31. ožujka 2023**

Informacije:

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana

telefon: 22 715

mobitel: 82 805

e-mail vbakula@mup.hr

Bračni susret

Valbandon, 28. – 31. ožujka i 7.-11. studenoga 2023.

- Jeste li predani svom partneru?
- Jeste li spremni vjerovati da vaš odnos može rasti?
- Jeste li uzbuđeni kad pomislite da je moguće obnoviti predanost i bliskost s početka braka?
- Jeste li spremni ponovno otkriti “iskru” s početka braka?
- Želite li živjeti u uzbudljivom i živom braku?
- Želite li ponovno sresti “najboljeg prijatelja”?

Seminar „Bračni susreti“ posvećuje svoj rad poboljšanju odnosa u braku i obitelji. Taj je bračni susret namijenjen bračnim parovima, a koncipiran je tako da nas nauči međusobnoj komunikaciji u jednom novom svjetlu. Kao da smo se ponovno zaljubili i obnovili bračna obećanja, reakcija je onih koji su obavili ovakve duhovne vježbe namijenjene bračnom paru. To je ono što nam ovakav susret daje. Vraća nam onu prvu zaljubljenost koja se izgubila negdje u poplavi obveza, a koja uskrsava u jednom novom svjetlu okupana ljubavlju Kristovom. Današnje društvo puno je savjeta o tome što treba učiniti za poboljšanje braka. „Bračni susret „ je upravo radionica u kojoj se nudi praktični rad za bolju međusobnu komunikaciju. Nakon doživljenog osobnog bračnog zajedništva i bezbroj milosti koje su mnogi tamo dobili, svakome bismo poželjeli jedno takvo iskustvo: da dožive pravu puninu bračne i bratske ljubavi i snagu svetog sakramenta koji su primili na dan svoga vjenčanja. Potičemo vas da se odlučite upustiti u ovakvu avanturu ponovnog upoznavanja svog bračnog druga na jedan dublji i iskreniji način od onoga na koji smo svi naučeni kroz život.

Sudjelovanje na bračnom susretu omogućava sudionicima dublje doživjeti sebe i svoga bračnog partnera te posvijestiti bogatstvo u dijeljenju osjećaja i dijaloga. Zahvaljujući bračnim susretima dolazi do dubokog osobnog uvjerenja kako su vrijeme odvojeno za bračni dijalog i kvaliteta bračnog dijaloga neophodan uvjet za uspješan brak i sretnu obitelj, da u svojoj obitelji stvorite bolje i ljudskije ozračje u kojem će rasti i odgajati se vaša djeca.

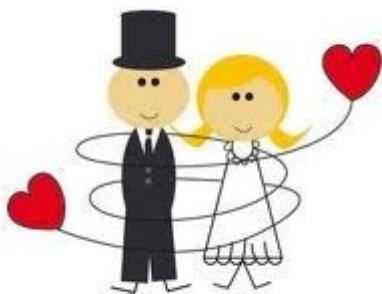
Uloga i smisao bračnih susreta?

- ♦ pomoći vama kao paru da dublje doživite sebe kao par;
- ♦ da si kao bračni par posvijestite da ste jedno drugom dar i milost;
- ♦ da otkrijete koliko emocionalnog i ljubavnog blaga još uvijek leži u vašim srcima prekriveno raznim brigama i pitanjima;
- ♦ da si postanete iskreniji i otvoreniji;
- ♦ da ponovno počnete međusobno dublje i više razgovarati;
- ♦ da otkrijete što bi se uz uzajamnu pomoć moglo i trebalo promijeniti i na koji način.

Tko vodi bračne susrete?

- Vode tri za to stručno osposobljena bračna para i jedan svećenik. Uloga parova voditelja jest u tome, da dijeljenjem svoga iskustva pomognu i vama otkriti vaše iskustvo u vašim temeljnim ljudskim potrebama i vrednotama. Oni će vam govoriti o sebi, a od vas se ne očekuje da govorite pred drugima. Sve ostaje unutar vas dvoje i vaše osobe.
- Odvija se u skupini parova ali na način koji vam osigurava potpunu diskreciju i privatnost.
- To nije terapijska grupa, već dinamika u dvoje i za dvoje, bez izjašnjavanja o sebi pred drugima u grupi.
- Nije klasičan odmor, igranje, već jedan zajednički dobro organizirani programirani posao koji se odvija u atmosferi slobode i opuštenosti.
- Na taj susret možete doći samo kao bračni par, tj. muž i žena skupa. Djecu ćete, ako je potrebno, ostaviti kod bake, tete ili drugačije organizirati njihovo čuvanje.

Kome je namijenjen bračni susret?

- ◆ bračnim parovima od "5 do 55" godina "bračnog staža";
- ◆ bračnim parovima iste ili različite vjere;
- ◆ bračnim parovima koji su sakramentalno ili samo civilno vjenčani;
- ◆ bračnim parovima koji imaju poteškoća u međusobnim odnosima, ali se vole;
- ◆ bračnim parovima koji su "savršeni";
- ◆ bračnim parovima iz našeg ministarstva (može biti samo jedan od njih iz MUP-a).

Prihvatite dar bračnog susreta, jer ćete

- ◆ uživati u zajedničkim trenutcima bez vanjskih pritisaka i ometanja;
- ◆ razviti-naučiti nov način duboke komunikacije s partnerom;
- ◆ otkriti najbolji plan za vaš brak;
- ◆ otkriti kako vaša ljubav može dotaknuti druge...

Informacije:

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana
 telefon: 22 715
 mobitel: 82 805
 e-mail vbakula@mup.hr

Ostatci kućne crkve u Dura Europosu, <https://aleteia.org>

Dura Europos - najstarija crkva na svijetu

Na spomen crkve kao zgrade, modernom čovjeku vjerojatno je najčešća asocijacija, ovisno o ukusu, neka katedrala, crkva njegovog krštenja, neka moderna crkva ponekad čudnog izgleda.

Kad govorimo o najstarijoj crkvi na svijetu bivamo iznenađeni jednostavnošću njezinog vanjskog izgleda, ali i opčinjeni unutarnjim uređenjem. U prva tri stoljeća, do Konstantinovog milanskog edikta o vjerskoj toleranciji (313.g.), Crkva je bila pod neprestanim više ili manje intenzivnim progonima. Vjernici su se na bogoštovlje okupljali u takozvanim kućnim crkvama, odnosno u prostorima nekoga od vjernika, ponekad svaki put na drugom mjestu. Ta tradicija potječe iz apostolskih vremena. Tako u Djelima apostolskim (1, 13-14) čitamo: *„I pošto uđu u grad, uspnu se u gornju sobu ... svi oni bijahu jednodušno postojani u molitvi sa ženama, i Marijom, majkom Isusovom, i braćom njegovom“*.

Najstarija do sad otkrivena kršćanska crkva nalazi se u Dura Europosu u pokrajini Deir Ez-Zor uz rijeku Eufrat na istoku Sirije.

Sam grad utemeljili su Seleukidi u četvrtom stoljeću prije Krista, a razorili Perzijanci 256. godine poslije Krista. Naziv mjesta dolazi od „*dura*“ perzijskog imena za utvrđeni grad i pridjevka „*europos*“ što ukazuje da su stanovnici bili Europljani, u početku Makedonci, a do njegovog uništenja Rimljani.

Sama crkva je u tu svrhu prenamijenjena rezidencija, nekog kršćanina. Zidana je glinenom opekom, a po urezanoj godini na žbuci njezina izrada datira se u 232./233. godinu. Zgrada je u bogoštovne svrhe služila do perzijske opsade grada 256. godine. Ostatci crkve sačuvani su zahvaljujući nasipu koji su preko nje, i nedaleko smještene sinagoge, izgradili rimski vojnici u obrambene svrhe protiv perzijskih napada. Ne zna se pouzdano što se dogodilo s ostacima crkve tijekom posljednjeg rata u Siriji. Crkvu je otkrio francusko-američki arheološki tim u vrijeme iskapanja 1931.-32., a konačno je otkopana 1933.

Tijekom iskapanja na zidovima krstionice (baptisterija) su otkrivene freske koje su uklonjene i pohranjene u Umjetničkoj galeriji Sveučilišta Yale u Americi.

Freska Ozdravljanje uzetoga., <http://users.slo2.edu/>

Sačuvane su:

Ozdravljenje uzetoga - Isus je prikazan s kratkom kosom, glatko obrijan, ogrnut kratkim ogrtačem. Ovo je vjerojatno najraniji poznati prikaz Krista, iako neke ranije slike u rimskim katakombama prikazuju čovjeka koji je mogao biti Isus.

Dobri pastir – jedna od prvih slika Isusa Krista kao pastira. *Adam i Eva* dodani su uz Dobrog pastira nešto kasnije;

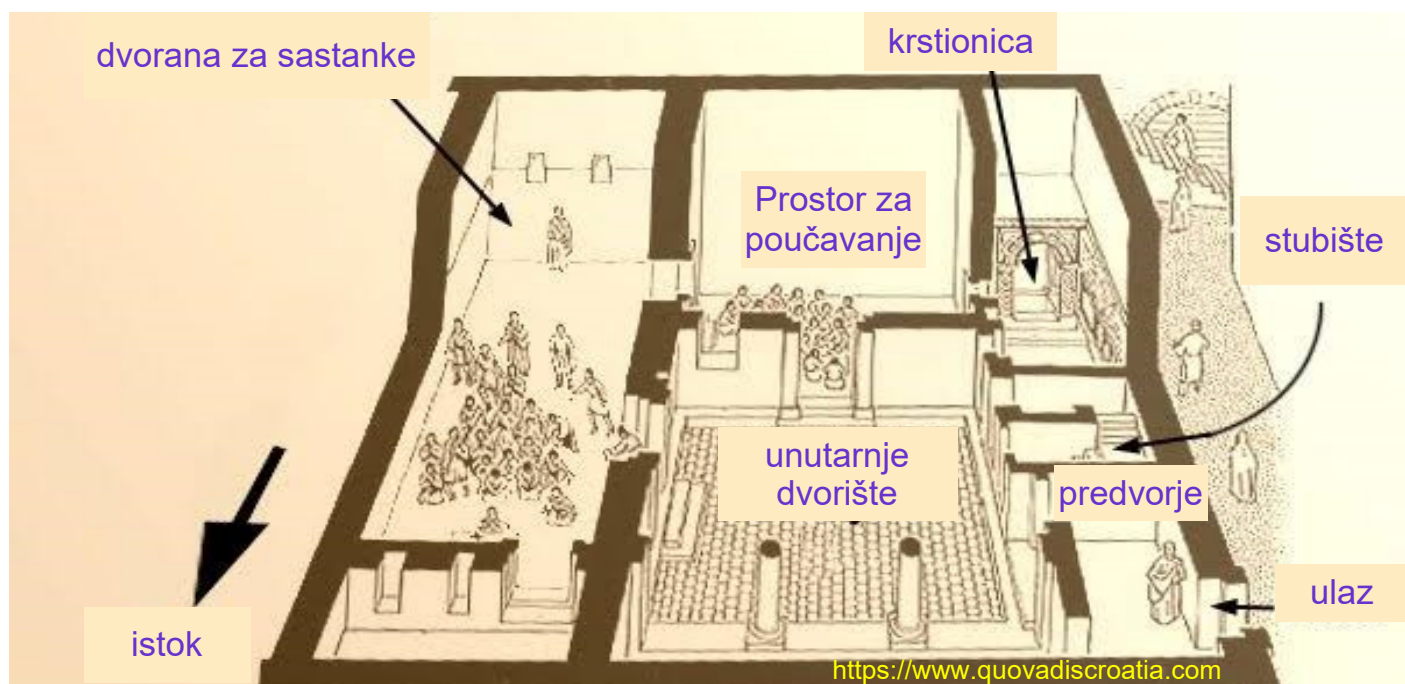
Krist i Petar hodaju po vodi;

Najveća freska prikazuje dvije žene kako prilaze velikom sarkofagu, vjerojatno pohod žena (tri Marije) Kristovom grobu. Slika treće žene je uništena;

David i Golijat;

Samarijanka na zdencu..

Priredio V. B.

Pražki mučenici

15. veljače

Četrnaestorica blaženih franjevačkih mučenika (češki *Blahořečení čtrnáct pražských mučedníků*) dali su svoj život za Krista Gospodina u Pragu 15. veljače 1611.

Franjevci reda Manje braće (OFM) u Prag su došli 1604. i nastanili su se u samostanu pored crkve Gospe Snježne u praškom Novom Gradu. Došli su u Prag iz različitih zemalja zapadne Europe i u tada pretežno protestantskom gradu služili su kao svijetli primjer kršćanskog života. Bili su pravo franjevačko međunarodno bratstvo, vrsni duhovnici i propovjednici, a unatoč različitim nacionalnostima živjeli su uzornim redovničkim životom. Bila su među njima četiri Čeha, četiri Talijana, tri Nijemca, te po jedan Francuz, Španjolac i Nizozemac. Željeli su pokazati da je suživot protestanata i katolika itekako moguć.

Nekim fanatičnim protestantima to je smetalo i širili su mržnju prema katoličkoj habsburškoj dinastiji i Katoličkoj crkvi, a katolički svećenici, redovnici, redovnice i vjernici živjeli su u strahu i stalnoj životnoj opasnosti.

Mnoge katoličke crkve i samostani u Pragu često su bili na meti napada i pljački.

Na pokladni utorak, 15. veljače 1611., samostan je napalo oko 700 naoružanih osoba. Vrata crkve i samostana bila su zatvorena. Kad su provalili, najprije su upali u crkvu gdje su ubili dvojicu svećenika. Jedan od njih, Juan Martínez, Španjolac,

sakristan, želio je sakriti Presveti oltarski sakrament na sigurno mjesto, ali mu je odsječena desna ruka i odrubljena glava.

Tadašnji samostanski vikar, Bedřich Bachstein, Čeh, pokušao je spasiti šestoricu mlađe braće i pošao s njima na tavan samostana da se tamo sakriju. Nasilnici su i njih pronašli, sve ih pobili i njihova tijela bacili s krova crkve na pločnik.

Trojicu redovnika pronašli su u zvoniku crkve i sa zvonika ih bacili u dvorište samostana. Samostan je opustošen, oduzeti su liturgijski predmeti, dokumenti uništeni, a oskrvnut je i grob jednog preminulog fratra.

Gvardijan samostana, fra Jiljí Smout, Belgijanac iz Mechelena, bio je odsutan pa je jedini on izbjegao pokolj.

Praški franjevački mučenici i blaženici su:

Bedřich Bachstein, svećenik, vikar samostana i učitelj novaka, Čeh, rođen oko 1561 (Horní Pěna, Jindřichův Hradec);

Juan Martínez, svećenik, sakristan, Španjolac, rođen oko 1571;

Simon, svećenik, milostinjar, Francuz, rođen oko 1581;

Bartolomeo Dalmasoni, svećenik, zadužen za obnovu crkve i samostana, Talijan (Ponte San Pietro, Bergamo);

Girolamo degli Arese, đakon, Talijan, rođen oko 1597 (Milano);

Gaspare Daverio, podđakon, Talijan, rođen 27. travnja 1584 (Busto Arsizio, Varese);

Jakob, bogoslov, Nijemac, rođen oko 1590 (Augsburg, Bavarska);

Klemens, bogoslov, Nijemac, rođen oko 1590 (Švapska);

Christoffel Zelt, redovnik laik, stariji kuhar, Nizozemac, rođen oko 1541;

Didak Jan, redovnik laik, krojač, Nijemac, rođen oko 1576;

Giovanni Bodeo (Rode), redovnik laik, vrtlar, Talijan, rođen oko 1581 (Mompiano, Brescia);

Emanuel, redovnik laik, mlađi kuhar, Čeh, rođen oko 1581;

Jan, novak, vratar, Čeh, rođen oko 1593.

Antonín, novak, pomoćnik u kuhinji, Čeh, rođen oko 1591.

Njihova su tijela pokopana nakon četiri dana u klausturu samostana, a kasnije u kapelici samostanske crkve gdje i danas počivaju.

Blaženima ih je 2012. proglasio papa Benedikt XVI, a svečani obred beatifikacije održana je 13. listopada 2012. u katedrali svetog Vida u Pragu. Obredu je predsjedao papin izaslanik kardinal Angelo Amato, prefekt Kongregacije za proglašenje svetih. Na misi je bilo 6000 vjernika, 250 svećenika, 4 kardinala te oko 300 franjevaca, a među njima i generalni ministar franjevačkog reda iz Rima, Španjolac fra José Rodríguez Carballo. U koncelebraciji su sudjelovali praški nadbiskup kardinal Dominik Duka, umirovljeni praški kardinal Miloslav Vlk te bivši apostolski nuncij u Češkoj, Talijan Giovanni Coppa.

<https://www.velecasnisudac.com/>

NAŠI POKOJNI

ĐURO HARCET,

PU zagrebačka, 14. veljače 1993.

DUŠAN VUČETIĆ,

PU karlovačka, u službi, Karlovac, 17. veljače 1993.

MILAN KUZMANIĆ,

PU splitsko - dalmatinska, Split, 17. veljače 1996.

MIROSLAV NIKOLIĆ,

PU splitsko - dalmatinska, Split, 17. veljače 1996.

POČIVALI U MIRU